

บันทึก

เรื่อง การฟ้องคดีโดยอ้างว่าการเลือกตั้งโดยเพิ่มสมาชิกประเภทที่ ๑

จาก ๑๒๓ คนเป็น ๑๖๐ คน เป็นการเลือกตั้งที่มีได้เป็นไปโดยชอบ

การฟ้องคดีในทางแพ่งนั้น เมื่อมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๙๙ ให้ร้องคัดค้านโดยอ้างเหตุว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยชอบผู้เลือกตั้งก็ร้องได้ ปัญหาอยู่ที่ว่า ศาลฎีกาจะเห็นเช่นนั้นหรือไม่

ข้าพเจ้าเห็นว่า เหตุอ้างที่ว่า การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยชอบนั้น จะต้องเป็นเหตุที่แสดงว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งฯ หรือกฎกระทรวง การอ้างว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยชอบเพราะตามรัฐธรรมนูญสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ จะมีจำนวนเกินสมาชิกประเภทที่ ๒ ไม่ได้นั้น ไม่ถูกต้องเพราะไม่ได้คัดค้านการเลือกตั้งอย่างใด เป็นการอ้างว่าพระราชบัญญัติขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญเท่านั้น

ปัญหาที่ว่า สมาชิกประเภทที่ ๑ จะมีจำนวนเกินสมาชิกประเภทที่ ๒ ได้หรือไม่ นั้น เป็นเรื่องอยู่ในงานของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้ตีความตามมาตรา ๑๑๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้ตีความอย่างใดแล้ว ก็เป็นอันเด็ดขาด อย่างไรก็ดี เมื่อรัฐธรรมนูญมอบให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ตีความโดยเด็ดขาด เช่นนี้แล้ว การนำมาร้องเป็นคดีเพื่อให้ศาลยุติธรรมตีความก็ดี หรือเพื่อส่งปัญหาให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ดี ย่อมเป็นการหลีกเลี่ยงรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สามารถทำได้ ศาลฎีกาน่าจะยกคำร้องเสีย (ภายหลังที่ได้ฟังคำโต้แย้งของอีกฝ่ายแล้ว)

แต่สมมติว่า ศาลฎีกาจะเห็นว่า ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัย ซึ่งข้าพเจ้าไม่เห็นพ้องด้วย เรื่องนี้ก็มีปัญหาที่จะวินิจฉัยดังนี้

(๑) มาตรา ๑๑๕ ของรัฐธรรมนูญฯ สมาชิกประเภทที่ ๑ และสมาชิกประเภทที่ ๒ จะมีจำนวนเท่ากันในวันแรกของการใช้บังคับรัฐธรรมนูญหรือใน ๑๐ ปีแรก ทั้งนี้อยู่ที่การตีความคำว่า “วาระเริ่มแรกภายในระยะเวลาสิบปี” ถ้าตีความว่า เป็นวันแรกแห่งการใช้บังคับรัฐธรรมนูญ คำร้องคัดค้านก็ไม่ถูกต้อง เพราะหลังจากวันแรกแห่งการใช้บังคับรัฐธรรมนูญแล้ว จำนวนสมาชิกสองประเภทไม่จำเป็นต้องเท่ากัน ถ้าตีความคำว่า “วาระเริ่มแรกภายในสิบปี” หมายถึงระยะ ๑๐ ปีแรก ก็ควรจะแต่งตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ เพิ่มขึ้นให้เท่าสมาชิกประเภทที่ ๑ (เรื่องการตีความนี้ได้เสนอบันทึกของเจ้าหน้าที่มาด้วยแล้ว)

(๒) สำหรับจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๑ ซึ่งมี ๑๖๐ คนนั้น ไม่มีทางที่จะขัดกับรัฐธรรมนูญได้ เพราะมาตรา ๔๖ ของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติว่า “ฯลฯ และจำนวนสมาชิกให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ซึ่งเป็นการแสดงว่าเป็นการมอบอำนาจให้แก่สภาผู้แทนราษฎรที่จะออกกฎหมายกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท

ที่ ๑ เพิ่มขึ้นได้เสมอ ปัญหาจึงมีเพียงว่าจะเพิ่มสมาชิกประเภทที่ ๒ ตามไปด้วยหรือไม่เท่านั้น

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๐๐